

הרב מיכאל רוזנצווייג – מקורות בענין נאמנות מוכר וע"א מסייע

Page 1 of 4 – YIJE 5773 – Set 6

- 1 בלי קידושין עג:-עד.
- 2 נאמן בעל מקח לומר לזה מכרתי ולזה אין וניחזי זוזי ממאן נקט? לא צריכא דנקט מתרוייהו, ואמר: חד מדעתאי
- 3 וחד בעל כורחי, ולא ידיע הי מדעתו והי לא מדעתו. נאמן דיין לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי; במה דברים אמורים -
- 4 שבעלי דינים עומדים לפניו, אבל אין בעלי דינים עומדים לפניו - אינו נאמן. וניחזי זכותא מאן נקיט? לא צריכא
- 5 דקריע זכותייהו. וניהדר ונידיינינהו! בשודא דדייני.
- 6 רש"י מסכת קידושין דף עג עמוד ב
- 7 זה מכרתי כו' - אם שנים מעוררין על המקח זה אומר מכרתי לי וזה אומר לי מכרתי ושלי המקח לקמן מוקי ליה
- 8 ששניהם נתנו לו דמים כל אחד ואחד דמים שלמים אחד מדעתו ואחד בעל כרחו.
- 9 בזמן שמקחו בידו - דרמיא עליה למידק שלא לחזור לו מזה ולהחזיר לו דמיו ויתן המקח למי שלא נמכר לו דקם
- 10 ליה במי שפרע הילכך מידק דייק.
- 11 אבל בזמן שאין מקחו בידו - ושניהם אוחזין בו אינו נאמן דכיון דלאו עליה רמיא תו לא דייק לזכור למי הוא.
- 12 רשי דף עד עמוד א
- 13 וניחזי זוזי ממאן נקט - קא ס"ד שלא קיבל מעות אלא מאחד מהם הא ודאי מדכיר דכיר זוזי דמאן קביל.
- 14 ולא ידיע - אין ידוע לנו.
- 15 תוספות מסכת קידושין דף עג עמוד ב
- 16 בד"א בזמן שמקחו בידו - פירש בקונטרס דרמי עליה למידק לפי שהוא במי שפרע אם יחזור במי שנתן המעות
- 17 ויחזיר לו דמיו אבל בזמן שאין מקחו בידו אלא שניהם אוחזים בו אינו נאמן דכיון דלא עליה רמיא לא דייק לזכור מי
- 18 הוה ופריך וניחזי זוזי ממאן נקיט שאין מקחו בידו פריך לפירוש הקונטרס דפי' שלא קבל המעות אלא מאחד מהם
- 19 והא ודאי מידכר דכיר ממאן קביל זוזי ומשני אלא דנקיט זוזי מתרוייהו ולא ידיע כו' ולפי זה אמרין דאפילו אמר
- 20 שידע לא להימני משום דלא רמי עליה למידק כך שיטת הקונטרס ומה שפי' דפריך אין מקחו בידו דקאמר דאינו
- 21 נאמן ופריך וניחזי זוזי ממאן נקט פירוש ולאותו שנתן לו המעות ודאי נתרצה קשה דמאי יש לנו להאמינו טפי מעד
- 22 אחד דעלמא דכיון שאין מקחו בידו לא שייך לומר מיגו כדי להאמינו לכן פי' ר"ת בזמן שמקחו בידו ואז הוא נאמן
- 23 מטעם מיגו דמצי אמר לא מכרתי או חזרתי וקניתי אבל אין מקחו בידו אינו נאמן דאז לא שייך מיגו ופריך וליחזי
- 24 זוזי ממאן נקט נהי נמי דמקחו בידו אמאי נאמן אם יאמר אמי שלא קבל המעות לזה נתרציתי דמשמע דנאמן בכל
- 25 ענין ואמאי נאמן הוה מיגו במקום עדים דאנן סהדי דלאותו שנתן המעות נתרצה ומשני דנקיט זוזי כו' ולפי זה גרסי'
- 26 ולא ידיע ולא גר' ולא ידע דמשמע שאין אנו חוששין לידיעתו דודאי חיישין לידיעתו אי הוה ידע ולפי זה צ"ל שלא
- 27 ידע שאם ידע הוה אמרי' נתרצה לזה אך בריש בבא מציעא (דף ב:) גבי שנים אוחזים בטלית דמוקי לה בגמרא
- 28 במקח וממכר ופריך מקח וממכר ניחזי זוזי ממאן נקט ופירש התם רש"י כפי שיטתו דהכא ועוד פירש התם אף על
- 29 גב דאמר בפ' בתרא דקידושין דבזמן שאין מקחו בידו אינו נאמן והכא הוי כאין מקחו בידו דתרוייהו אדוקין בטלית
- 30 ואמאי פריך שיהא המוכר נאמן הא מוקמינן התם בדנקט זוזי מתרוייהו והשתא ס"ד דלא נקט זוזי אלא מחד אך
- 31 לפר"ת קשה דמאי פריך התם וניחזי זוזי ממאן נקיט והא לפירושו אף על גב דלא נקיט זוזי אלא מחד אין לנו
- 32 להאמינו כדפרישית לכך צ"ל התם וניחזי זוזי ממאן נקט כלומר היכי קתני במתני' זה ישבע שאין לו בה פחות
- 33 מחציה כו' נשאל למוכר ממאן קבל המעות וליהוי כעד אחד לפטור את מי שמסייע אפי' משבועת היסת ולחייב את
- 34 שכנגדו שבועה דאורייתא אבל להוציא ממון מזה ולמסור לזה פשיטא דאינו נאמן רק כדפרישית ומשני דנקיט זוזי
- 35 מתרוייהו וגם לפירוש זה גרסי' לא ידע אך אם הוא ידע פשיטא שאנו חוששין לידיעתו לחייב לזה שבועה דאורייתא
- 36 כדפירשתי.

- 1 ר"ף מסכת בבא מציעא דף א עמוד ב
- 2 מחד מדעתיה ומחד בעל כרחיה ולא ידע מי הוא מדעתיה ומי הוא בעל כרחיה הילכך זה ישבע שאין לו בה פחות
- 3 מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ופלגי לה לטלית ופלגי לה לדמי: ת"ר הודאת בעל דין כמאה עדים דמי
- 4 אימתי בזמן שטענו והודה לו אבל אם הודה מפי עצמו יכול הוא לחזור בו שהפה שאסר הוא הפה שהתיר: הודאת
- 5 בעל דין כמאה עדים דמי והשליש נאמן משניהם זה אומר כך וזה השליש אומר כך והשליש נאמן אימתי
- 6 בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו אבל אין השלישות יוצא מתחת ידו הרי הוא ככל אדם נאמן בעל המקח לומר לזה
- 7 מכרתי ולזה לא מכרתי אימתי בזמן שהמקח יוצא מתחת ידו אבל אין המקח יוצא מתחת ידו הרי הוא ככל אדם
- 8 ואמרינן עלה וניחזי זוזי ממאן נקט לא צריכא דנקט מתרוייהו ואמר חד מדעתאי וחד בעל כרחאי ושמעין מינה
- 9 דהיכא דאין המקח יוצא מתחת ידו של מוכר אינו נאמן לומר מהאי נקיטנא מדעתאי ומהאי נקיטנא בעל כרחאי
- 10 וקשיא לן הא דגרסינן הכא ולא ידע מי הוא מדעתיה ומי הוא בעל כרחיה מכלל דאי ידע מי הוא מדעתיה ומי הוא
- 11 בעל כרחיה נאמן ואף על גב דאין המקח יוצא מתחת ידו דהא שנים אוחזין בטלית קתני ומסתברא לן דהא דקתני
- 12 שנים אוחזין בטלית לאו אכולה מלתא קתני אלא אמצאה בלחוד קתני אבל מקח וממכר בדאיתיה בידא דמוכר הוא
- 13 כדקתני בברייתא ומשום הכי אמרינן לא ידע מי הוא מדעתיה ומי הוא בעל כרחיה הא ידע מהימן אבל ליתיה בידא
- 14 דמוכר אלא שניהן אדוקין בו אין בעל המקח נאמן לחודיה לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי אלא עד דמצטרף
- 15 אחרינא בהדיה כשאר עדיות דעלמא
- 16 נימוקי יוסף מסכת בבא מציעא דף א עמוד א
- 17 נחזי [זוזי] ממאן נקט. נשאל את המוכר ממי קבל דמים דתניא בקדושין (דף עג ב) נאמן בעל המקח לומר לזה
- 18 מכרתי ולזה לא מכרתי ואף על גב דמסיים בה במה ד"א בזמן שמקחו בידו. מגו דאי בעי יהיב ליה לחד מינייהו.
- 19 אבל אין מקחו בידו אינו נאמן מ"מ היכא שיאמר לזה מכרתי הוה ליה כעד אחד למיפטריה משבועה דכי היכי דעד
- 20 א' מחייב שבועה כדאמרינן לא יקום עד אחד וכו' לכל עון וכו' אבל קם הוא לשבועה ולא מוכח קרא טפי שיהא קם
- 21 לחייבו שבועה מלפוטרו משבועה וכ"ש משבועת התקנה כשבועה דמתני' [וכן דעת ר"ת ז"ל] והרמב"ן ז"ל כתב
- 22 דעד א' דמחייב בשבועה דאורייתא דין הוא דליפטר משבועת התקנה ודעת רבינו מאיר מרוטנבור"ק ז"ל ודעת
- 23 הרנב"ר ז"ל דלא מביעיא דמיפטר משבועת התקנה אלא אפילו משבועה שמחייב עד אחד פוטרו ממנה כיון דאיכא
- 24 עד אחד דמכחישו משוי סהדותיה דראשון כמאן דליתיה וה"מ כשבאו בבת אחת ואף על פי שדנו ב"ד על פי עדות
- 25 של ראשון כדאמרינן בסוטה פרק מי שקנא (דף לא ב) עד אחד אומר נטמאת ופטורה מלשתות ועד אחד אומר לא
- 26 נטמאת היתה שותה דכיון שהשני הכחיש הראשון אין בדבריו של ראשון כלום ומטעם דאתו בבת אחת כדאמרינן
- 27 התם א"נ בזה אחר זה קודם שנעשה מעשה על פי ראשון דכבת אחת חשיב אבל בשנעשה מעשה על פי ראשון
- 28 בדבריו של שני כלום כיון שבאו בזה אחר זה וראיה לדבר מדאמרינן בפ' האשה שלום (דף קיז ב) עד אומר מת
- 29 ונשאת ובא אחר ואמר לא מת לא תצא ומקשינן טעמא דנשאת הא לא נשאת לא תנשא והאמר עולא כל מקום
- 30 שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים ואין דבריו של א' במקום שנים ומתריצין ה"ק עד א' אומר מת והתירוה
- 31 להנשא ובא אחר ואמר לא מת לא תצא מהיתרה הראשון [אלמא] אף על גב דבזה אחר זה עד אחד בהכחשה לא
- 32 כלום הוא [אא"כ] כשנעשה מעשה ע"פ הראשון כגון שהתירוה לינשא וזכתה בעצמה אין הדבר מחוסר מעשה
- 33 [אבל] כשעד אחד מעיד לחייבו שבועה אפילו חייבוהו ב"ד שבועה על פי כל שבא עד אחד והכחישו קודם שנשב
- 34 כבת אחת הוא כיון שמחוסר מעשה ומיהו היינו דוקא בעד אחד דמשוי ליה לסהדותא דקמא כמאן דליתיה אבל
- 35 לפטור מי שחייב שבועה של תורה כמודה מקצת א"נ שבועת השומרים לא וכן העלה הרנב"ר ז"ל בחידושו:
- 36 רא"ש מסכת בבא מציעא פרק א סימן ג
- 37 ומדברי ר"ת יש ללמוד דעד אחד פוטר מן השבועה. והביא ר"מ מרוטנבור"ק ז"ל ראייה לדבריו מדדרשינן שבועות
- 38 (דף מ א) לכל עון ולכל חטאת הוא דאין קם אבל קם לענין שבועה דלא מיעטיה קרא בין לחיוב שבועה בין ליפטר
- 39 מן השבועה ועוד ק"ו הוא איזה כח מרובה כח המוחזק או כח שאין מוחזק הוי אומר כח המוחזק. א"כ ק"ו הוא מה

1 כשהעד מסייע למי שאין מוחזק זוקק את המוחזק לישבע. כשהעד מסייע למוחזק כל שכן שיפטרנו מן השבועה.
 2 ועוד הביא ראה מדגמר רבי חייא (דף ד א) דעדים מחייבין שבועה על השאר מבינייהו דפיו ועד אחד. ואי ס"ד דעד
 3 אחד אינו פוטר מן השבועה ליפרוך מה לפיו ועד אחד כשהן מחייבין שבועה אין כיוצא בהן פוטר מאותה שבועה.
 4 שאם היה אחד בא ומעיד כדברי הנתבע אינו פוטר מן השבועה. וכן פיו אם היה בא אחד ואמר אינו חייב כלום
 5 ואפילו שנים אומרים כן אינם פוטרים מן השבועה שחייב את עצמו. דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי. תאמר
 6 בעדים שאפילו אם נאמר שמחייבין שבועה ישנן בהכחשה בכיוצא בהן דאי הדר אתו תרי סהדי אחריני ומסייעי
 7 לנתבע פטור מן השבועה וכל מה הצד פרכינן כל דהו אף על גב דלא הוי לא קולא ולא חומר וכל שכן דפירכא
 8 חשובה פרכינן ליה. אלא על כרחך עד אחד פוטר מן השבועה כשם שהוא מחייב שבועה. ועוד מביאין ראה מהא
 9 דאמרינן בפירקין לקמן (שם ב) אמר לך רבי חייא שאני הכא דקמסייע ליה שטרא פירוש אף על גב דהילך בעלמא
 10 חייב הכא פטור משום דלשון שטר שכתוב בו סלעין מסייע ליה. דאמרינן חזקה דאם היו שלש לא היו העדים
 11 חתומים על סלעין סתם כיון דאין ראוי לגבות בשטר זה אלא שתיים. וכיון דפטר' ליה משבועה בסיוע שטר בעלמא
 12 אף על פי שאין כאן עדות גמורה שאינה אלא שתיים כ"ש בעד אחד שמעיד כדברי הנתבע. ויש מקשים מהא דתנן
 13 לקמן בפרק המפקיד (דף לה ב) השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר ומתה כדרכה ישבע השוכר שמתה כדרכה
 14 והשואל משלם לשוכר. ואמאי ישבע השוכר והלא השואל מעיד שמתה כדרכה ויפטר השוכר משבועה. ונ"ל דלא
 15 קשה מידי דמתני' דינא קמ"ל דהשוכר נפטר בשבועתו מן המשכיר והשואל משלם לו. לאפוקי מדרבי יוסי דאמר
 16 כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו וכו'*. ואם יש לשוכר ראה לפטור עצמו מן השבועה יביא ראה ויפטר
 17 ובהכי לא איירי מתני'. ולא מצי למיתני השוכר פטור מן השבועה בעדות של שואל משום דלא פסיקא ליה דלפעמים
 18 דאין השואל יודע היאך מתה. ויש מקשין הבל מהא דאמר לקמן (דף לו א) שומר שמסר לשומר חייב דא"ל את
 19 מהימן לי בשבועה היאך לא מהימן לי בשבועה ואמאי חייב יפטרנו שומר השני בעדותו משבועתו שהוא חייב. ולא
 20 קשה מידי דחייביה דראשון בשביל דאין יכול לישבע הוא והוא אין רוצה להאמין לשבועת השני ונתחייב לו הראשון
 21 ממון ואין עד אחד פוטר מחיוב ממון. וה"ר יונה ז"ל הקשה מהא דאמרי' בפ' כל הנשבעין (דף מה ב) מכלל
 22 דתרוייהו סברי המפקיד אצל חבירו בעדים א"צ להחזיר לו בעדים. בשטר צריך להחזיר לו בעדים. פירוש כדי
 23 ליפטר משבועה דאף בלא עדים נאמן הנפקד בשבועה לומר החזרתי ולא מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי במיגו דאי
 24 בעי אמר נאנסו דמהימן בשבועה כדאיתא בפ' המוכר את הבית (דף ע א) ואם איתא דעד אחד מהימן לפטור מן
 25 השבועה אמאי בעדים. אם יחזיר לו בעד אחד יפטרנו מן השבועה ונ"ל דלא קשה דאגב דאמרי' התם ובכל
 26 דוכתא המלוה את חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים נקט נמי התם בעדים ופי' בעדות המועיל לו היינו אף
 27 עד אחד. ועוד הקשה מהא דתנן (שבועות דף מה א) לענין שבועה שלא פקדנו אבא אמר רבן שמעון בן גמליאל אם
 28 יש עדים שאמר האב ששטר זה אין פרוע גובין שלא בשבועה. ומדקתני עדים משמע דעד אחד שאמר האב בפניו
 29 ששטר זה אין פרוע לא היה פוטר את היורשין מן השבועה. ואף ע"פ ששבועה זו אינה אלא מתקנת חכמים. ונראה
 30 לי דלאו פירכא היא לסתור דין זה מכל אלו הראיות שהבאנו עליו. ואיכא למימר שלא דקדק התנא בלשונו לשנות
 31 עדים ולאשמועי' דעד אחד לא מהני אלא אגב ריהטא נקט דארחיה בכל דוכתא למיתני עדים ופירושו עעדות
 32 המועלת לו:

33 המאור הגדול מסכת בבא מציעא דף א עמוד א

34 מקח וממכר ניחזי זוזי ממאן נקט ליתיה לפי' הרי"ף ז"ל בהלכותיו ולא לפי' הרב ר' יוסף הלוי נ' מיגש ז"ל במגלת
 35 סתריו ולא הוצרכנו להאריך בראיות במה שיש עליהן מן הקושיות לפי שהן מפורסמות וגלויות אלא הכי פירושא לאו
 36 מכלל דאי ידע מהימן כבי תרי אלא מהימן כעד א' וי"ל במקום דאיכא שבועה דאורייתא לא תיקון רבנן שבועת
 37 תקנת חכמים במשנתנו כדאמרינן לסומכוס מודה סומכוס היכא דאיכא שבועה דאורייתא בעבדא דקטעה לידו
 38 כדרבא אף כאן אלו היה עד א' מי שהיה העד כנגדו היה נשבע שבועה דאורייתא ונוטל מחצה ומי שהעד עמו נוטל
 39 מחצה בלא שבועה דקא מסייעא ליה עד א' וכדאמרי' לענין סלעין דינרין משום דמסייעא ליה שטרא סיוע בעלמא
 40 ואף על גב דלאו סהדותא מעלייתא היא שאין השטר מעיד שתיים ולא שלש אלא סיועי בעלמא הוא אף כאן שעדות
 41 העד אחד כדברי אחד מהם הוא שנוטל בלא שבועה כלל וחבירו נוטל בשבועה דאורייתא. וליתיה נמי לפי' רבינו

הרב מיכאל רוזנצווייג – מקורות בענין נאמנות מוכר וע"א מסייע

Page 4 of 4 – YIJE 5773 – Set 6

- 1 שלמה ז"ל שפי' וניחזי זוזי דמאן נקט בקידושין איין מקחו בידו אלא אבזמן שמקחו בידו קאי ולא גרסינן התם
2 בקדושין ולא ידע.
- 3 מלחמת ה' מסכת בבא מציעא דף א עמוד א
- 4 כתוב בספר המאור מקח וממכר ניחזי זוזי ממאן נקט ליתיה לפי' הרי"ף ז"ל וכו' עד וכדאמרינן לענין סלעין דינרין
5 משום דמסייעא ליה שטרא סיועי בעלמא וכו': אמר הכותב הרב ר' יעקב ז"ל כך פי' בספר הישר דמאן דמכחש ליה
6 סהדא מחייב שבועה דאורייתא ומאן דמסייעא ליה נוטל בלא שבועה וטעמיה משום דשבועה דמתני' משום חשדא
7 היא דשלא יהא כל א' הולך ותוקף בטליתו של חברו כדר"י והאי כיון דמסייע ליה עד אחד רגלים לדבר דלא משקר
8 ואידך חשיד ואיהו לא חשיד זהו תורף הפי' ההוא אבל בעה"מ ז"ל קלקל דבריו מפני ראיותיו שהביא מדסומוכוס
9 ומשמעתא דלקמן לפי שנראה מדבריו דאפילו שבועה דאורייתא כגון מודה במקצת או שבועת השומרים פוטר עד
10 א' וזה דבר שא"א דלא אשכחן עד אחד קם אלא לחייב שבועה אבל לא לפטור ואילו איתא להא מילתא שומר
11 שמסר לשומר אמאי חייב שהרי עיקר חיובו משום דהוי ראשון מחויב שבועה שא"י לישבע ומשלם כדפריש בעל
12 המאור ורב אחא משבחה ז"ל משום דשני לא מהימן ליה בשבועה ואם כדברי בעל החבור הזה ולפטור הוא דהא
13 מכל מקום בעד אחד הוא לא פטור שומר ראשון דאע"ג דאיהו לא טעין ליה ברי שלא מתה בפשיעה כיון שיש שם
14 עד א' אינו מחויב שבועה כלל אלמה תנן השוכר את הפרה והשאלה לאחר ומתה כדרכה ישבע השוכר וכו' ואמאי
15 הרי השואל מעיד לו שמתה בלא פשיעה וא"ת בדלא ידע שואל או שהוא קרוב או פסול אין שומעין לו והראיה
16 עצמה שהביא לדבריו מדסומוכוס תמה הוא מי דמי להא מילתא ואדרבה אי איכא לדמויה הויא תיובתיה דהא התם
17 מדינא מוכר ולוקח פליגי לדעת סומכוס וכיון דקטע מוכר לידיה ואחייב ליה שבועה דאורייתא אמרינן הואיל ונשבע
18 ישבע על הכל והטעם לפי שמחייבו שבועה וליטול מחצה א"א דלא גרע מלוקח דשקיל פלגא בלא שבועה וליפטור
19 בלא שבועה אין לנו שלא האמינה תורה מודה מקצת עד שישבע ואפי' בזמן שהכל בחזקתו הלכך ישבע ויפטור
20 לגמרי שהתורה האמינה מודה מקצת בשבועה כל זמן ששבועתו ליפטור שלא ישלם כלומר שאין הממון ברשות הא'
21 ואינה דומה לנדון שלפנינו דהכא מי שנשבע שבועת התורה הוא שמפסיד ומין בשאינו מינו הרכיב וסיועא דאיתתי
22 מדאמר' לקמן שאני התם דמסייע' ליה שטרא נמי לא דמי' דהתם כיון דלא כתבי אלא שנים והכל יודעין שיד בעל
23 השטר על התחתונה על כרחך לא היו אלא שנים ויכול הוא להעזי פניו הואיל ומסייע ליה שטרא בתרי סהדי
24 וכדאמר' התם אבל היכא דאיכא סהדי דמסייעי לה מעיזה ומעיזה אבל בעד א' ודאי לא אמרי' הכי וכדכתבינן:
- 25
- 26 וכתב עוד וליתיה נמי לפירוש הרב שפירש וליחזי זוזי ממאן נקט בקדושין איין מקחו בידו אלא אבזמן שמקחו בידו
27 קאי ולפי דעתי אין דרך וענין נכון לאוקמה לקושיא ופירושא דוקא אבזמן שמקחו בידו דאי נקט מחד דין הוא
28 שיהא המוכר נאמן לעולם דאי ליכא עדים דשקל דמי הרי נאמן לומר לזה לא מכרתי מגו דאי בעי אמר לא מכרתי
29 מעולם ולא שקלי דמי מינייהו ואי איכא עדים נמי דשקל ולא ידעי ממאן כל שלא משכו ומקחו בידו ודאי נאמן דהא
30 אפילו אמרו עדים דשקל מחד מינייהו בלחוד מדעתיה יכול הוא לחזור בו ואין לו עליו אלא מי שפרע וכי אמר נמי
31 מהאי שקלי ומהאי לא שקלי או מהאי בעל כרחי ומהדרנא ליה דמי' מהימן ואפילו קנו נמי מיניה ואינו יכול לחזור בו
32 נאמן לעולם דהאי דטעין ליה לי מכרת והוא אומר לא מכרתי ה"ל מנה לי בידך אין לך בידי כלום והוא פטור הלכך
33 נאמן והדעת נותנת כן שיותר יש להאמינו היכא דלא נקט אלא מחד מהיכא דנקיט מתרוייהו ואמר האי בעל כרחי'
34 אלא ודאי נאמן הוא בזמן שמקחו בידו על גופו של מכר בכל ואפי' נקט מפלוני בפני עדים ברצונו נאמן לומר לחבירו
35 מכרתי קודם לכן או אחר כן וקנה גופו של טלית במשיכה או בחליפין שכיון שהודה לו נוטל טליתו והוא ידין עם
36 האחר ויקבל עליו מי שפרע ואם יש מקום לטעון שבעל כרחו קבל פטור אף ממי שפרע שאין מי שפרע מעכב בדין
37 לגבי הודאה דחבריה כלל ולא מביאו לבית השבועה לעולם ידעתי גם אני שה"ר יעקב ז"ל אף הוא כתב זה דארישא
38 קאי ודוקא הוא אבל האמת יכריע: